

Elever skal lære at lytte

RIKKE FERSLEV, LÆSE- OG ORDBLINDEVEJLEDER, TREKLØVERSKOLEN

At lytte er ikke det samme som at læse. Derfor er der brug for helt andre strategier, både for elever, læsevejledere og lærere, hvis elever med og uden læsevanskeligheder skal få det fulde udbytte af lydbøger og podcast. Denne artikel beskriver, hvorfor og hvordan lyttestrategier bør have didaktisk opmærksomhed, når lydfortællinger bliver en del af danskfagets litteraturundervisning. Med afsæt i forskning i børns litterære lyttestrategier introduceres udviklingen af undervisningsmaterialet Lydakademiet. Herefter udfoldes, hvordan Lydakademiets træningsværktøjer og strategier giver elever mulighed for at styrke og kvalificere deres lyttekompetence, når lydbøger eller podcast inddrages i undervisningen. Artiklen afrundes med et blik på alle elevers deltagelsesmuligheder, når der sættes lyd til danskfaget.

En spørgeskemaundersøgelse blandt elever i 6. og 8. klasse viser, at 32 procent af eleverne bruger lydbøger i skolen, mens podcastlytning er stigende (Henkel et al., 2022b). Forskning har også vist, at lydbøger kan styrke børns læsekompetencer og læselyst, samtidig med at de har et demokratisk potentiale. Undersøgelser peger desuden på, at der er behov for at sætte fokus på elevernes lyttekompetence i undervisningen (Best et al., 2020; Best & Clark, 2021). Egne observationer som læsevejleder sammenholdt med konklusioner fra forskningsprojektet Reading Between Media¹ har vist, at de strategier, som læsere normalt bruger, ikke intuitivt overføres til lydbøger og podcast. På trods af den forholdsvis høje procentdel, der bruger lydbøger i skolen, kræver det at blive en god lytter altså særlige lyttestrategier, som er tilpasset dette format.

” Lydbøger kan styrke børns læsekompetencer og læselyst, samtidig med at de har et demokratisk potentiale.

For læreren kræver det viden om, hvordan elever bliver klædt på til at lytte til lydbøger og podcast med samme dybde og udbytte som læsning i en fysisk bog. I følgende afsnit gives først en forklaring på forskellen mellem at læse en fysisk bog og at lytte til en lydbog, da lyttestrategierne i *Lydakademiet* (Henkel et al., 2022c) er udviklet med viden om og afsæt i forskellene på den fysiske bog og lydbogen. Derefter gives en kort introduktion til forskningsprojektet Reading Between Media, som har været baggrunden for udviklingen af Lydakademiet.

Fysisk bog vs. lydbog

At læse en fysisk bog betyder, at øjnene er bundet til ordene, hænder fikseret på siderne, siderne bladres, og læseren skal forholde sig i ro for at kunne læse. Glemmes noget i fortællingen, eller ønsker man at genlæse for hukommelsens eller oplevelsens skyld, kræver det blot en skimmelæsning, før man igen har fundet den ønskede passage (Have & Pedersen, 2018).

1 https://projects.au.dk/fileadmin/projects/reading_between_media/Laeseoplevelser_i_tre_medier.pdf

Anderledes forholder det sig, når man lytter til en lydbog. Som lytter har man ikke noget at holde sit blik ved, ingen visuel støtte, og kroppens stillesiddende position i en skolekontekst kan blive udfordrende. Desuden er den taktile sans heller ikke aktiveret som en integreret del af lytningen. Hvis man glemmer noget i fortællingen, kan det være svært at skimme – dvs. at spole tilbage for hurtigt at genlytte. Disse udfordringer blev også tydelige i forbindelse med udvikling af Lydakademiet.

” **Som lytter har man ikke noget at holde sit blik ved, ingen visuel støtte, og kroppens stillesiddende position i en skolekontekst kan blive udfordrende.**

Udfordringer ved at lytte

I undersøgelsen *Læseoplevelser i tre medier* (Henkel et al., 2022a), som er en del af forskningsprojektet Reading Between Media, blev tre 8. klasser delt i tre lige store grupper på tværs af klasserne. Gruppe 1 skulle læse den fysiske udgave af bogen *Nord* (Hübbe, 2017), gruppe 2 skulle læse samme bog som digital fortælling på en skærm, mens gruppe 3 skulle lytte til den samme bog som lydbog uden billeder eller tekstforlæg. Det blev tydeligt, at de elever, der lyttede til bogen, havde en markant anderledes læseoplevelse og et ringere udbytte end de elever, der læste bogen eller læste den digitalt (Henkel et al., 2022a).

Undersøgelsen dokumenterer følgende udfordringer ved at lytte, sammenlignet med de elever, der læste i en bog:

- ▶ Kroppens stillesiddende læseposition træder negativt frem
- ▶ Lydbogens monomodalitet, dens faste tempo og fremdrift opleves hovedsageligt som frustrerende
- ▶ Klasselokalet er et ikke-optimalt sted at lytte, fordi det fastlåser læseren til et bord og en stol
- ▶ Få elever finder selv ud af at navigere i lydbogens lytterum, og få har en oplevelse af at være fordybet
- ▶ Oplæserstemmen fremkalder stemninger og atmosfære (det opleves som både positivt og negativt).

Derudover peges der på følgende udfordringer i forbindelse med læseforståelsen:

- ▶ Eleverne har svært ved at huske tekstens indhold
- ▶ Det kræver energi og strategier at skabe indre billeder, og nogle elever har ikke udviklet evne til at aktivere dem
- ▶ Eleverne har en forventning om, at lyttelæsning ville være let, men det modsatte viser sig at være tilfældet
- ▶ Det lykkes dem at overvåge, men ikke at regulere deres egen læsning
- ▶ Flertallet har ingen forforståelse af lydbøger.

Disse udfordringer blev afsættet for udviklingen af undervisningsmaterialet *Lydakademiet* (Henkel et al., 2022c; Ferslev et al., 2022). Udviklingen af strategierne blev til i et samarbejde mellem læseforskerne Ayoe Quist Henkel og Helle Bundgaard Svendsen, otte ordblinde elever fra 8. årgang på Trekløverskolen i Kjellerup samt denne artikels forfatter som læse- og ordblindvejleder på samme skole. Målet var at afprøve og udvikle didaktiske lyttestrategier, som kunne styrke og kvalificere elevernes lytteoplevelse i danskfaget – i samarbejde med eleverne.

Lydakademiet

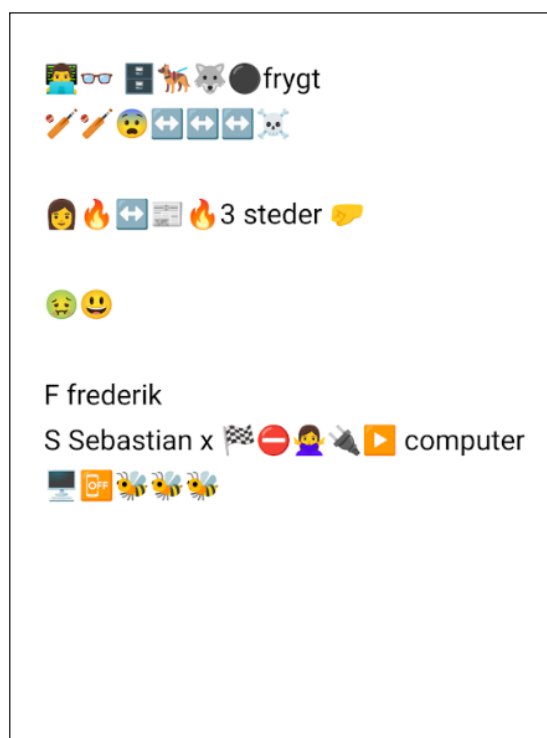
Lydakademiet består af 10 film med tilhørende forslag til stilladsring og printark til brug i undervisningen.² Filmene præsenterer eleverne for lyttestrategierne, som sigter på aktiv og bevidst lytning af lydbøger og podcast. Strategier, som har manglet, når jeg som læsevejleder har sat lyd på ordblinde elevers litteratur og troet, at de intuitivt ville overføre læseforståelsesstrategier til lydbogen, og på den måde give dem lige deltagelsesmuligheder i klassen. Det gør de altså ikke nødvendigvis.

Formålet med Lydakademiet er at styrke og kvalificere elevernes lyttekompetencer. Her er lagt vægt på det multisensoriske og visuelle, da undersøgelsen i *Læseoplevelser i tre medier* netop fandt frem til, at fraværet af det visuelle som tekst og billeder samt materialitet, altså fraværet af bogens 'boghed', var en udfordring i forhold til læseoplevelsen og udbyttet. Derudover er der lagt vægt på meget lidt skriftlighed for på den måde at give alle elever lige deltagelsesmuligheder og aktivere andre sanser undervejs, så eleverne får en multisensorisk indgang til litteraturarbejdet.

” Fraværet af det visuelle som tekst og billeder samt materialitet, altså fraværet af bogens 'boghed', var en udfordring i forhold til læseoplevelsen og udbyttet.

Billede 1: Styr på handlingen – visualisering af personer, tid, sted.

Billede 2: Styr på at huske med emojis.

² Lydakademiet ligger på Gyldendals danskportal for 3.-6. klasse og 7.-10. klasse. Det er gratis tilgængeligt.

Sammenfattende er målene for arbejdet med lyttestrategierne i materialet at:

- ▶ give eleverne lyttestrategier, der kan bruges til såvel podcast som lydbøger – få greb om lyd
- ▶ vægte sansning og stemning, den æstetiske og sansemæssige udveksling
- ▶ etablere en lyttekontrakt med eleverne
- ▶ øge mængden af elevernes lytning og udvikle deres erfaringer med at lytte til lydfortællinger
- ▶ styrke deres læseoplevelse gennem lyd
- ▶ opleve lyd som en vej til koncentration, ro og fordybelse.

Inden klassens arbejde med hver strategi ser klassen en film fra Lydakademiet. Hver film varer max. halvandet minut. Idéen er, at man kan se filmen flere gange og stoppe undervejs. Derefter modellerer læreren strategien, og derefter udføres strategien sammen i klassen.

Efterfølgende sidder elever i mindre grupper eller alene og arbejder med lytteteksten og strategierne. Dog er det min erfaring, at mange vælger at arbejde sammen, hvilket lydfortællinger og lyttestrategierne i Lydakademiet også netop inviterer til.

Oversigt over de ni lyttestrategier i Lydakademiet:

- ▶ **Kom i gang med at lytte.** Formålet med *Kom godt i gang med at lytte* er at aktivere elevernes forforståelse, så de gør sig parate til at lytte aktivt. Denne strategi består af to dele: *Få styr på fortællingen før lytning* og *Vær aktiv som lytter*
- ▶ **Styr på at huske.** Formålet med *Styr på at huske* er at styrke elevernes fokus, mens de lytter, og at give visuel støtte til at huske lydfortællingen
- ▶ **Styr på handlingen.** Formålet med *Styr på handlingen* er at få styr på fortællingens grundelementer: personer, ting, steder og tid samt organisere dem visuelt på en måde, der giver overblik over handlingen
- ▶ **Styr på personerne.** Formålet med *Styr på personerne* er, at eleverne her skal blive opmærksomme på personernes sindstilstande og indbyrdes relationer ud fra, hvad der bliver sagt, og ikke mindst hvordan det bliver sagt. Det er en god strategi at benytte ved fx personkarakteristikker
- ▶ **Styr på stemmen.** Formålet med *Styr på stemmen* er, at eleverne bliver opmærksomme på, hvad der karakteriserer oplæseren eller fortællerens stemme, og hvordan den taler til dem
- ▶ **Styr på fortællingens lydunivers.** Formålet med *Styr på fortællingens lydunivers* er at gøre eleverne opmærksomme på de forskellige modaliteters samspil (stemmer, handlingsindhold og eventuelle effekt- og reallyde samt musik), og hvordan de bidrager til stemningsskift i lydfortællingen
- ▶ **Styr på fortællingen.** Formålet med *Styr på fortællingen* er, at eleverne bliver opmærksomme på handlingsforløbet og derigennem får skærpet deres forståelse for lydfortællingens opbygning
- ▶ **Styr på stemningen.** Formålet med *Styr på stemningen* er at styrke elevernes indlevelse i lydfortællingens hovedperson
- ▶ **Styr på fortællingens rum.** Formålet med *Styr på fortællingens rum* er, at eleverne lever sig ind i det litterære rum ved at genskabe det på en kreativ måde.

Lyttestrategierne behøver man ikke arbejde med i Lydakademiets rækkefølge. Hver klasse og hver fortælling kan kalde på forskellige lyttestrategier. Men førstrategien *Kom i gang med at lytte* er den

vigtigste, inden man går i gang med at lytte. Den er delt i to strategier: *Få styr på fortællingen før lytning* og *Vær aktiv som lytter*. Begge strategier er vigtige for, at eleverne kan få en god lytteoplevelse. Dette foldes ud i næste afsnit.

Kom i gang med at lytte

Indledningsvis zoomer vi ind på det at lytte til lyde i rummet, da det vækker elevernes nysgerrighed og dermed styrker deres fokus. Eleverne lukker øjnene i et minut og lytter til alle de lyde, der er i og uden for rummet. Eleverne kan også optage en lyd hjemmefra, som skal gættes i klassen næste dag, eller der kan tages udgangspunkt i Radiodrama.dk, som har forskellige lydclip tilgængelige på deres hjemmeside.

” **Indledningsvis zoomer vi ind på det at lytte til lyde i rummet, da det vækker elevernes nysgerrighed og dermed styrker deres fokus.**

Få styr på fortællingen handler om at orientere sig i konteksten, inden man går i gang. Man undersøger: fortællingens titel, den app eller hjemmeside, man kan høre den fra, fx fra DR LYD eller Radiodrama.dk, hvor lang den er, og hvad den handler om. *Få styr på fortællingen* er inspireret af læseforståelsesstrategien “Forventning” (Gøtttsche & Svendsen, 2014). Det er en førstrategi, der skal give eleverne overblik over den lydfortælling, de skal i gang med, og aktivere deres forforståelse. Hvad skaber titlen af forestillinger om, hvad der vil ske i lydfortællingen? Ligeledes skaber genren også en forventning til fortællingen. Er det fx en fiktiv fortælling, eller er det en autentisk beretning? Det er en vigtig forståelse at have med, inden man lytter, ligesom når man skal vælge en bog, da det er med til at stilladsere lytteoplevelsen for mange elever, som ikke er vant til at lytte til fortællinger.

En anden vigtig førstrategi er *Vær aktiv som lytter*. Den præsenterer eleven for fire aktive handlinger:

- ▶ at få styr på det praktiske (fx hovedtelefoner)
- ▶ at finde et godt sted at lytte
- ▶ at indstille oplæsningshastigheden
- ▶ at anvende stop og spole tilbage, hvis de bliver uopmærksomme under lytningen.

Strategien *Vær aktiv som lytter* har betydning for, hvor god en lyttesituation man kommer i, og dermed også for, hvor meget man får ud af at lytte. Det er vigtigt at være bevidst om, hvor man bedst kan lytte, og hvad man har brug for under lytningen. For eksempel at tegne undervejs, være i bevægelse eller måske sidde et andet sted.

” **Strategien *Vær aktiv som lytter* har betydning for, hvor god en lyttesituation man kommer i, og dermed også for, hvor meget man får ud af at lytte.**

Det kan være nyt for mange elever at lytte til lydfortællinger, og de skal derfor have lært nogle helt konkrete arbejdsgange som en del af deres førlytning. De skal have styr på grej som hovedtelefoner

og devices, og de skal have styr på app/hjemmeside og login. Noget, der kan være overraskende tidskrævende i en undervisningssituation, og som eleverne gerne selv skal kunne stå for, så de kan lytte derhjemme.

Inden klassen går i gang med at lytte, skal eleverne også blive opmærksomme på, at det kræver en aktiv handling, hvis de mister koncentrationen under lytningen. Ligesom man under læsning kan komme til at tænke på andre ting, så man må tilbage og genlæse noget af teksten, så kan man som lytter også få brug for at spole tilbage, hvis man misser noget. Eleverne kan som hjælp opøve en evne til at se et stopskilt for deres indre blik, når deres tanker forsvinder i andre retninger. Det skal de gøre *under lytning*, men de skal gøres opmærksomme på det og øve sig i det *inden* den selvstændige lytning. For eksempel kan man gøre det sammen ved at lytte til en lille bid af en lydfortælling og tænke højt, når tankerne flyver væk, eller man mister koncentrationen, og så markere med stopskiltet (se billede 3).

Billede 3: Stopskilt.

“Men man kan da ikke gå rundt med et stopskilt i skoven,” udrød en pige, da vi arbejdede med strategien i 7. klasse. Sandt nok, men det centrale for forlytningen her er, at eleverne “går meta” på deres egen lyttesituation, for dermed styrkes mulighederne for, at de bliver aktive lyttere.

Det er vigtigt at have øje for ovenstående førstrategier, da det ellers kan blive en udfordring at navigere i lydfortællinger, som undersøgelsen *Læseoplevelser i tre medier* (Henkel et al., 2022a) også viser.

I det næste afsnit vil det blive udfoldet, hvad forskellen er på en lydbog og en podcast, og der gives eksempler på, hvordan man som underviser kan arbejde med litteratur på lyd (lytteratur) og lyttestrategierne i almenklassen understøttet med eksempler på, hvordan eleverne har oplevet det.

Fra forskning til undervisning i almenklassen

En lydbog er, modsat podcast, ikke nødvendigvis produceret til lyd og har én oplæser og altså kun én stemme. I en lydbog kan oplæserens stemme være godt selskab eller det modsatte. Stemmen i en lydfortælling har altså stor indflydelse på vores lytteoplevelse. Noget, som eleverne i undersøgelsen *Læseoplevelser i tre medier* også blev opmærksomme på. Undersøgelsen viste, at oplæserstemmen fremkaldte stemninger og atmosfære, som blev opfattet både positivt og negativt af eleverne (Henkel et al., 2022a). Netop for at kvalificere elevernes lyttekompetencer skal der således undervises eksplicit i lyttestrategier, med fokus på materialet, forstået som lydbog eller podcast. Elevgruppen, vi arbejdede med i udviklingen af Lydakademiet, havde lettere ved at tilgå podcast end lydbøger, formentlig fordi podcast kan være kortere, de er produceret til lyd, og der er ofte flere fortællere eller dialoger. Efter projektet blev de deltagende elever spurgt om, hvilken lydbog eller podcast de bedst kunne huske, at vi havde lyttet til. Eleverne kunne alle huske den første podcast, som hed Aboriginer og Krokodiller fra Radiofortællinger på DR.dk

” En lydbog er, modsat podcast, ikke nødvendigvis produceret til lyd og har én oplæser og altså kun én stemme.

Som læsevejleder introducerede jeg lyttestrategierne i et undervisningsforløb tilpasset den enkelte årgang fra 5.-8. klasse, hvor læreren både er observatør og deltager sammen med eleverne. I det følgende gives eksempler på arbejdet med lyttestrategierne i 6. og 8. klasse, herunder med stemmens betydning i en podcast.

Eksempler på arbejdet med lyttestrategier

Billede 4: Tidslinje på Padlet, *Styr på fortællingen*.

begivenheder, der er i lydfortællingen. Den kan give overblik over kronologien i lydfortællingen, om der er spring i tid, flashbacks eller flashforwards. Benytter man tidslinjen i det digitale redskab Padlet, kan man bruge både billeder, lyd og skrive tekst.

Strategien *Styr på fortællingen* giver eleverne mulighed for at lægge et handlingsforløb, før og efter de har lyttet – enten ved brug af fortrykte ikoner, eller også ved selv at tegne nogle ikoner, som de finder særligt vigtige. Når man lytter uden tekstforlæg, er det ikke muligt at understrege i teksten for at fastholde det læste, og derfor må elevernes fastholdelse og overblik faciliteres på en anden visuel måde.

På billede 5 har to elever arbejdet med strategien *Styr på handlingen*, hvor de har lavet en tidslinje, efter de har hørt de første afsnit af podcasten *Equinox* (Lindeburg, 2017). Grafiske modeller er en organiseringsstrategi og en vigtig vej til styrket forståelse af trykte tekster (Bråten, 2008; Brudholm, 2014), og her overfører og anvender vi den viden til “lytteratur”.

Tidslinjen giver altså mulighed for at fastholde rækkefølgen af de

” **Strategien *Styr på fortællingen* giver eleverne mulighed for at lægge et handlingsforløb, før og efter de har lyttet – enten ved brug af fortrykte ikoner, eller også ved selv at tegne nogle ikoner, som de finder særligt vigtige.**

Billede 5: Styr på handlingen.

Disse strategier kan benyttes til at skærpe elevernes fokus på kompositionen og som en strategi til at visualisere de indre billeder, de danner under lytning, da de har en konkret visuel opgave, mens de lytter. Brug af artefakter hjælper eleverne til visuelt at holde styr på fortællingens elementer og til at fastholde dem under lytning.

I 8. klasse har vi blandt andet arbejdet med strategien *Styr på stemmen*, hvor eleverne skal “oversætte” stemmen til en stofprøve (se billede 6).

Billede 6: Styr på stemmen – billede af stoffer.

En af eleverne udtalte efterfølgende:

Jeg er ikke fantastisk til det endnu, men når man kommer ind i det og begynder at lære det ordentligt, så tror jeg, det vil kunne bruges ret godt, fordi man kan føle agtigt, hvis nu stemmen er ru, så kan man mærke det passer til, og man lever sig lidt mere ind i og forstår det bedre.

Eleven fortæller, at han har taget strategien til sig, og han er kommet tættere på stemmen og personen med en multisensorisk tilgang – at “røre” ved stemmen.

Lydfortællinger øger deltagelse og mod på litterært arbejde i klassen

Brugen af lydfortællinger i undervisningen har mange fordele. Den øger inklusionen, da alle kan deltage uanset læsefærdigheder. Eleverne kan lytte og bevæge sig samtidig, hvilket giver en dynamisk læringsoplevelse. Ved at implementere lyttestrategierne i undervisningen åbnes der op for en verden af muligheder, hvor eleverne kan udvikle deres lyttekompetencer og litterære forståelse sammen og hver for sig.

Det kan dog være udfordrende for nogle elever at anvende multisensoriske strategier til at blive en bedre lytter, fordi de er mere vant til at læse og skrive i arbejdet med litteratur.

En ordblind elev havde denne kommentar efter et forløb i en 7. klasse: "Det vil give meget til undervisningen, hvis alle mine lærere kendte til det her." Eleven følte sig imødekommet i sit behov for at lytte og var på lige fod med de øvrige elever – eleven følte sig inkluderet. Desuden oplevede eleven, at læreren anerkendte og brugte lydbogen i sin undervisning og på den måde viste hende og resten af klassen, at lydbøger er et ligeværdigt alternativ til bøger, også i en skolekontekst.

“ Det vil give meget til undervisningen, hvis alle mine lærere kendte til det her. ” (elev)

At føle sig hørt og inkluderet i sit behov for at arbejde med lydfortællinger oplevede denne elev i 6. klasse og hans mor også: Moderen fortalte, at det var første gang, at hendes søn, der er ordblind og går i 6. klasse, var kommet hjem og var gået i gang med lektierne, uden hun skulle minde ham om det. Han havde lavet lyttelektier, altså lyttet til et afsnit af *Landet på den anden side* (Kenneth Bøgh Andersen, 2017) med en kammerat fra klassen. Det var noget, der aldrig før var sket, da hendes dreng ikke ville lave lektier med andre fra klassen pga. hans ordblindhed. Det var en glad mor, der skrev.

En elev i 8. klasse udtrykte også et større engagement i litterære tekster efter et forløb med podcasten Equinox: "Nu er jeg også begyndt at høre andre bøger. Hvis jeg nu ikke lige orker at læse og gerne vil høre en bog, så er jeg begyndt at finde den på e-reolen." Eleven her slår fast, at det at læse og lytte ikke er enten-eller, men et både-og. Det kræver, at litteraturarbejdet i skolen også bliver præsenteret på lydbog og podcast og derigennem bliver en af vejene til at skabe lige deltagelsesmuligheder, mere læselyst og gøre gode litteraturoplevelser tilgængelige for alle.

Men først skal eleverne lære at lytte!

Referencer

Andersen, K. B. (2017). *Landet på den anden side*. CFU.

Best, E., & Clark, C. (2021). *The role of audiobooks to engage reluctant readers and underrepresented children and young people*. National Literacy Trust. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED614814.pdf>

Best et al. (2020). *Diversity and children and young people's reading in 2020*. National Literacy Trust. https://nlt.cdn.ngo/media/documents/Diversity_and_children_and_young_peoples_reading_in_2020.pdf

- Brudholm, M. (2014). *Læseforståelse – hvorfor og hvordan?* Akademisk Forlag.
- Bråten, I. (2008). *Læseforståelse*. Læsevejlederen.
- Ferslev R., Henkel, A. Q., Lundsgaard, K., & Svendsen, H.B. (2022). *Lærervejledning – Lydakademiet*. <https://dansk.gyldendal.dk/redskaber/lydakademiet/lydakademiet/laerervejledning>
- Gøttsche, N. B., & Svendsen, H. B. (2014). *Læs litteratur med forståelse*. Gyldendal.
- Have, I., & Pedersen, B. S. (2018). At læse en lydbog. I T. R. Andersen (red.), *Litteratur mellem medier*. Aarhus Universitetsforlag.
- Henkel, A. Q., Mygind, S., & Svendsen, H. B. (2021). Exploring reading experiences in three media versions: Danish 8th grade students reading the story Nord. *L1-Educational Studies in Language and Literature*, 21(2), 1-19. <https://doi.org/10.17239/L1ESLL-2021.21.02.04>
- Henkel, A. Q., Mygind, S., & Svendsen, H. B. (2022a). *Læseoplevelser i tre medier: rapport om 8. klasseelevers læseoplevelser af fortællingen Nord som papirbog, lydbog og digital fortælling*. Aarhus Universitet.
- Henkel, A. Q., Pedersen, B. S., & Poulsen, N. (2022b). *Læsere mellem medier Silkeborgundersøgelsen: Rapport om læse- og mediepraksis blandt børn i 6. og 8. klasse*. Aarhus Universitet. Kan hentes her.
- Henkel, A. Q., Svendsen, H. B., Ferslev, R., & Lundsgaard, K. (2022c). *Lydakademiet*. Gyldendal Uddannelse.
- Hübbe, C., & Meisler, R. (2017). *Nord*. Gyldendal.
- Lindeburg, T. (2017). *Equinox 1985*. DR Skole.

Om forfatteren

Rikke Anderloni Ferslev er læse- og ordblindevejleder på Trekløverskolen, og hun er optaget af at skabe deltagelsesmuligheder i skolen for alle på tværs af alder, køn, kultur, sprog og skriftsproglige vanskeligheder. Hun har været lærer i 23 år og undervist på de fleste klassetrin samt i modtageklassen fra 2015-2018. Desuden har Ferslev fungeret som sprog-, læse- og ordblindevejleder siden 2010. Hun har en pædagogisk diplomuddannelse indenfor læsevejledning samt et modul i dansk som andetsprog. Afgangsprojektet "Forstår du, hvad du hører" skrev Ferslev på baggrund af samarbejdet med Ayoe Quist Henkel og Helle Bundgaard Svendsen under udviklingen af Lydakademiet.

Faglige arrangementer

Har du lyst til at vide mere om, hvad der rører sig på læseområdet og få inspiration til din undervisning? Så afholder Nationalt Videncenter for Læsning løbende konferencer, workshops, webinarer og temadage. Læs om den enkelte aktivitet nedenfor, og tilmeld dig ved at klikke på datoen.

30. september 2024, København, og 4. oktober 2024, Aarhus

Temadag om skriftsprogsvanskeligheder: Sprogmodeller (AI)

Sprogmodeller (AI) kan både støtte og udfordre mennesker i skriftsprogsvanskeligheder. På baggrund af konkrete erfaringer fra praksis sætter denne temadag fokus på de muligheder og begrænsninger, som AI rummer i forhold til kompensation og læring.

8. oktober 2024, online

Webinar: Digital læsning og læsedidaktik

Det digitale er til stede i alle fag. Men hvordan tilrettelægger man en god digital læseundervisning? På webinarret præsenterer forskere og lærere fra de tre skandinaviske lande eksempler på, hvordan man kan støtte læsning af digitale tekster. Oplæggene er på dansk, norsk og svensk. Webinarret er gratis og henvender sig til lærere, lærerstuderende, læsevejledere og læreruddannere.

26. november 2024, København

Læsekultur: Fra toddler til teen

Konferencen handler om udvikling af læsekultur, litteraturredidaktik og strategier for læselyst på tværs af skole, dagtilbud og hjem. En række forskere med fingeren på pulsen, hvad angår børn og unges litteratur og læsekultur, deltager i samtaler og oplæg. Mød blandt andre Nina Christensen, Anna Karlskov Skyggebjerg, Per Esben Svelstad, Kristiane Hauer, Marianne Eskebæk Larsen og Henriette Romme Lund. Konferencen afsluttes med netværksbar, bobler og musik.

26. marts 2025, Middelfart

Ordblinde og it-konference 2025

Ordblinde og it-konferencen tilbyder ny inspiration til din praksis med ordblinde elever, studerende og kursister. I år gæster Marianne E. Matre fra Universitetet i Agder konferencen med et oplæg om tale-til-tekst som skriveredskab i skolen, og Nina B. Gøttsche og Sara M. L. Pedersen fra VIA University College fremlægger nye resultater fra STYRK-projektet med fokus på ordblinde elevers oplevelse af LST i skolen. Du kan også deltage i en række workshops målrettet netop din praksis. Konferencen arrangeres af Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder i samarbejde med Rådgivnings- og støttecentret, Aarhus Universitet, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet/BUVM, Nota og Læsekonsulenternes Landsforening.

Scan qr-koden og få et overblik over alle faglige arrangementer.